

STATENS UTDANNINGSKONTOR I ROGALAND

RAPPORT FRA KONTAKT- OG TILSYNSBESØK I

RANDABERG KOMMUNE

23. JANUAR 2001

INNLEDNING

Formålet med kontakt- og tilsynsbesøket er å få et nærmere kjennskap til skolesektoren i kommunen og å drøfte aktuelle opplærings spørsmål med politisk og administrativ ledelse i kommunen. Utdanningskontoret har gjennomført tilsvarende besøk i Randaberg kommune 16. januar 1996 og 10. desember 1998. Vi viser til rapporter fra de to foregående besøkene.

Programmet for besøket var lagt opp i et samarbeid mellom skolesjefen og utdanningskontoret med innhold som vist i dokument 18. Skolesjefen hadde før besøket utarbeidet en meget omfattende og god dokumentasjon der det ble redegjort for sentrale spørsmål som ville bli berørt under besøket. Utdanningskontoret er godt fornøyd med forarbeidet.

Denne rapporten er skrevet på bakgrunn av tilsynsbesøket, kommunens planer og dokumentasjon og annen informasjon som tilflyter utdanningskontoret.

Deltakere under besøket

Første del av besøket var lagt til personalrommet ved Harestad skole.

Fra kommunen deltok: Skolesjef Stein Oksum, oppvekst- og utviklingskonsulent Irene Ravndal, rektor Jenny Nilssen (Harestad skole), rektor Jan Erik Frantzen (Goa skole), rektor Inge Thorsen (Grødem skole) og rektor Lise Haugen Dahl (Randaberg musikk- og kulturskole), leder for PPT Ingrid Børve, voksenopplæringsleder Jan Ivar Birgersen, ledere av skole- og fritidsordningen Britt Eike og Siv Bakke, leder av FAU Ann Iren Sem-Henriksen (Harestad skole), og hovedtillitsvalgt Norsk Lærerlag Eivind Ødegaard.

Andre del av besøket var lagt til Harestad skoles opplæringslokaler og presentasjoner i mediateket. Vi viser til programmet for skolebesøket, dokument 18.

Ved presentasjonen i mediateket/biblioteket deltok noen av de ovenfor nevnte. Dessuten bidro medlem av Barn- og ungdommens kommunestyre Barbro Tvedt, elevbedriftsleder Andreas Kalvå, undervisningsinspektør Liv Alma Arnevik, IT-veileder Felix Laate, leder av Ung-2000 Britt Krogh Johansen, alle fra Harestad skole.

På siste del av besøket, møtet med politisk og administrativ ledelse, var disse med: Ordfører Tom Tvedt, rådmann Per Haarr, hovedutvalgsleder Berit Vistnes Hoiting, skolesjef Stein Oksum og konsulent Irene Ravndal.

Fra Statens utdanningskontor deltok utdanningsdirektør Sigmund Sunnanå, rådgiver Audun Gjerde og rådgiver Else Merethe Strande.

GENERELT

Randaberg kommune er i sterk vekst og står ovenfor store investeringer på oppvekts- og opplæringssektoren. Grunnlag og forutsetninger for budsjett og økonomiplan framgår av dokument 5 side 45 – 65 og kommunestyrets vedtak i sak PS 0130/00, dokument 6.

Som forarbeid før besøket har kommunen gjort rede for spørsmål som utdanningsdirektøren har stilt i brev til kommunen datert 20.12.2000.

KVALITETSUTVIKLING OG KVALITETSVURDERING

Kommunen har utarbeidet strategiplan for kvalitetsutvikling i grunnskolen 2001 - 2003, jf. dokument 1. Planen følger hovedområdene KUF har fokusert på i Strategisk plan. Det er lagt vekt på nasjonale hovedområder og SAMTAK satsningen er ivarettatt.

Utdanningsdirektørens kommentar

I 1998 bemerket utdanningsdirektøren at samordningen av planverket i kommunen burde videreutvikles. Dette framgår av Årsmeldingen 1999.

Vi vurderer det som positivt at Plan for kvalitetsutvikling i grunnskolen 2000-2003 er utarbeidet i et samarbeid med skolelederne samtidig som det har vært en prosess på den enkelte skole. Planen er imidlertid blitt omfattende. Det er ikke lett å få oversikt over ansvar, oppgaver og vurdering. Noen av tiltakene er lite konkrete. Samtidig er ansvaret for mange av tiltakene lagt til skolenivå med rektor som hovedansvarlig. Dette siste er i samsvar med intensjonen i KUFs planer.

Det blir viktig framover å følge opp med vurderingstiltak. Gjennomfører skolene arbeidet og hvilke erfaringer gjør en underveis i arbeidet? Fortsatt bør en følge opp tiltakene "Klassemiljøutvikling, god skolestart", "Læringsstrategier", "Elevmekling", "Hjem-skole samarbeid", "Entreprenørskap" og "Fleksibel organisering og tilrettelegging av tid" med evaluering underveis av prosess og tiltak. Det viktigste arbeidet i alle disse prosjektene skjer i møte mellom elever og elever – og elever og voksne.

Hjem – skole samarbeid

Foreldrerepresentanten framholdt at samarbeidet skjøt fart etter tildeling av statlige midler lyst ut til prosjektet "Foreldreaksjonen – en bedre skole".

03.10.2000 startet Harestad skole opp "nye FAU". De foresatte har organisert seg med en styringsgruppe og undergrupper for miljørettede elevtiltak, skolevurdering, uteområde og natteravner, informasjonsgruppe, skoleutviklingsgruppe og en gruppe for skolen i lokalsamfunnet/skoleutbygging. I hver gruppe er lærerne ved skolen representert. Når det er naturlig, blir elevene tatt inn som medlemmer i gruppene. Rektor og leder av Styringsgruppa har nært samarbeid. Det er etablert kontor på skolen som de foresatte benytter.

Musikk- og kulturskoletilbudet

Skolen, som har base på Harestad skole, har nå tilbud innen musikk, drama og dans. Det er ventelister til musikk- og kulturskolen til spesielle tilbud. Skolen har i dag 18% dekning, men da er kor- og korpsaktiviteter ikke regnet med. Den nasjonale normen er 30% - uten inkludering av kor og korps.

Vi registrerte at navnet fra kommende skoleår trolig blir endret til Randaberg kulturskole.

Kommunen arbeider for å få til en avtale om interkommunalt samarbeid med Sola og Rennesøy kommuner om musikk- og kulturskoletilbudet. Slikt samarbeid vil sikre et større fagmiljø, en kan dra nytte av felles utlysning av lærerstillinger og felles arbeidsavtaler. Målet er et bredere tilbud til flere barn og unge i alle tre kommunene. Særlig innen opplæring i gitar og sang har det til nå vært vanskelig å få plass.

Skolen ønsker tettere samarbeid med de foresatte. En mulighet er å få til gjennom å trekke inn FAU representanter fra de skolene som har sine barn i musikk- og kulturskolen.

Utdanningsdirektørens kommentar

Utdanningsdirektøren ser positivt på at det blir etablert interkommunalt samarbeid om musikk- og kulturskoletilbudet for å nå ut til flere barn og unge og at en tar sikte på et nærmere samarbeid med de foresatte.

Skolefritidsordningen

Det er avdeling for SFO med 11 barn pr. voksen ved alle tre skolene. SFO er åpent alle virkedager, også i høst- og vinterferier. SFO har trivelige og hensiktsmessige lokaler. De ansatte er i kombinerte stillinger skole/SFO. Alle tilsatte er skoleassistenter. Samarbeidet med lærerne er begrenset, men det foreligger en plan for regelmessig samarbeid. Erfaringene med lærlinger i Barne- og ungdomsarbeiderfaget er variabelt.

Kommunen har lagt til rette for kurstilbud for personalet. Ansatte ved SFO er med på seminar for skolene som en selvfølgelig del av skolens personale. Den største utfordringen er det økende antall barn med sosiale og emosjonelle vansker. Det er nylig startet nettverk for faglige drøftinger med alle SFO ansatte og 2 sosialpedagoger.

Ved Grødem skole foreligger det forslag fra lærerne om å organisere ”delt skoledag” /heldagsskole med 2+2+2 timer vekselvis skole og SFO. Skolesjefen mener at dette er interessant. Utfordringen er å finne en ordning for foreldrebetaling.

Utdanningsdirektørens kommentar

Utdanningsdirektøren registrerte at barna ved SFO var gitt gode fysiske forhold. Det er knyttet SFO-tilbud til hver skole. I 1998 påpekte utdanningsdirektøren viktigheten av å styrke den pedagogiske kompetansen knyttet til SFO. Etablering av nettverk er positivt for kompetansedeling mellom fagområder.

Å ha lærling er en balanse mellom veiledning i opplæringsdelen og verdiskapingsdelen. Det er viktig at veilederne i SFO kjenner læreplanen og at det er en plan for hvordan tiden skal fordeles mellom veiledning og verdiskaping den tida lærlingen er der.

Tilpasset opplæring og spesialundervisning

Det ble gjort rede for at man har etablert gode rutiner for t-timearbeidet på skolene og samarbeidet mellom PP-tjenesten og skolene ved spes.ped-veileder. Kommunen orienterte om at man for en del elever med stabil diagnose vil gå over til å gi sakkyndige vurderinger og fatte vedtak for 3 år om gangen. Dette kan sikre stabilitet og forutsigbarhet i planleggingen for disse elevene. Det kan også gi mer rasjonell bruk av PP-tjenestens ressurser. Skolene er tilfreds med den hjelp de får fra PP-tjenesten.

GSI tallene for 2000/2001 viser at Randaberg gir spesialundervisning ved enkeltvedtak til 5,74 % av elevene sine. Tilsvarende tall for 2 år siden var 6,8 %. Kommunen ligger dermed litt i underkant av nasjonalt nivå og i overkant av fylkesgjennomsnittet.

Når det gjelder summen av timer til spesialundervisning og styrkingsressurs til tilpasset opplæring (delingstimer), ligger Randaberg under både landsgjennomsnittet og fylkessnittet. Randaberg avviker fra utviklingen i kommuner en demografisk kan sammenligne med ved at man bruker forholdsmessig mindre ressurser til tilpasset opplæring enn til spesialundervisning. Det ble opplyst under besøket at bildet vil endre seg noe for neste skoleår.

Voksenopplæring

Voksenopplæringa betjener om lag 20 personer. Samarbeidet med Stavanger kommune og med Hjelpemiddelsentralen videreføres. Kommunen er tilfreds med samarbeidet. Deltakelsen i voksenopplæringa skjer ved henvisning, påmelding eller gjennom samarbeid med andre instanser i kommunen og fylket. Leder av voksenopplæringa mener at omorganiseringa av PP-tjenesten har vært positiv for målgruppen.

Utdanningsdirektørens kommentarer

Den reviderte planen har tatt hensyn til tips og ideer fra utdanningsdirektøren og kommentarer som ble gitt i 1998. Det er positivt at voksenopplæringa er fleksibel og har gode lokaler tilpasset de voksne sine behov. Utdanningsdirektøren registrerer at omfanget er litt høyere enn i 1998 og at det er satset på tilbud for voksne med lese- og skrivevansker. Den reviderte planen er mer fleksibel med tanke på voksnes læring.

Overgang mellom nivåene

Utfordringene ligger på overgang fra barnehage til skole, mellom trinnene i grunnskolen og fra grunnskole til videregående opplæring. Samarbeidet lærer – førskolelærer har tilført småskoletrinnet ny og viktig kompetanse.

Kommunen uttrykker større vansker med overgangen ungdomstrinn – videregående opplæring enn for øvrige overganger. Hittil har overgangsarbeidet konsentrert seg om PPT og rådgiverne sitt arbeidet med elever som søkes til videregående opplæring på individuelt grunnlag. Særlig uttrykkes bekymring for elever som ikke kvalifiserer for søknad på individuelt grunnlag, og hvor mottakerskolen og avgiverskolen burde legge til rette for nært samarbeid for å kunne følge opp med tilpasset opplæring. Kommunens er usikker på om mottakerskolen benytter den informasjonen som gis og om elevsamtaler blir utnyttet godt nok og fulgt opp.

Det stilles spørsmål ved om ungdommenes metodiske læringsferdigheter blir videreutviklet i videregående opplæring. En etterlyser også styrking av samarbeidet hjem-skole mens de unge er i videregående opplæring.

Siden 1998 er det utarbeidet Plan for utdannings- og yrkesveiledning 8. – 10. klasse, felles for alle tre skolene. Informasjon til elever og foresatte om yrkesorientering i 10. klasse. Elevene deltar i yrkesmesse og det er etablert partneskapsavtaler Skole-næringsliv. Det etableres for tida Elevbedrift ved Harestad skole, knyttet til tiltaket Entreprenørskap.

Utdanningsdirektørens kommentarer

Overgangen barnehage – skole synes godt ivaretatt. Det er avtalt samarbeid på 1. – 2. trinn. Det er generelt skjedd en styrking av vekslingen mellom leik og læring. Foreldresamarbeidet i grunnskolen er styrket siden 1998, og arbeidet med dette, særlig ved Harestad skole, synes å være svært positivt for læringsmiljøet, fritidsmiljøet og trivselen.

Når det gjelder samarbeidet mellom grunnskole og videregående opplæring, vil utdanningsdirektøren oppfordre til planlegging av tiltak for kompetanseutveksling faglig og

metodisk mellom lærerne ved avgiver- og mottakerskolene. Det er også viktig med grundig utdannings- og yrkesveiledning. Denne bør starte med små steg og enda tidligere enn i ungdomsskolen. Dette kan også være samarbeidstema mellom lærere i grunnskolen og videregående opplæring i mye større grad enn det er i dag. Det er også viktig å trekke de foresatte aktivt inn i utdannings- og yrkesveiledningen, både som de unges nærmeste rådgivere og modeller og som ressurs i selve gjennomføringen av yrkesveiledningen.

Kompetansehevingstiltak

Kommunen samarbeider med Høgskolen i Agder om kompetanseutvikling i nettverk med ”Midt II” (med kommunene Sola, Rennesøy, Finnøy, Kvitsøy, Strand, Hjelmeland og Randaberg). Det arrangeres seminar hvert år. Det er utdannet ressurspersoner, men disse er ikke blitt benyttet i det omfang kommunen hadde ønsket. Kommunen har stipendordning for lærere med kr 800,- pr vekttall for videreutdanning innen de satsningsområder som bestemmes sentralt.

Kommunens skoleledelse og PPT-ansatte deltar i kompetansehevingstiltaket SAMTAK.

Utdanningsdirektørens kommentar

Utdanningsdirektøren ser positivt på at det er etablert et ledelsesutviklingsprogram for skoleledere i Midt II i samarbeid med høgskolen i Agder. Det synes også som om SAMTAK-prosjektet går greit. Kommunen har en utfordring i å få til kompetanseutvikling gjennom hospiteringsordninger for det pedagogiske personalet, både til næringslivet og til andre skoler eller institusjoner.

Pedagogisk-Psykologisk Tjeneste

PPT arbeider etter hvert mer systemrettet og deltar sammen med skolelederne i kompetanseutviklingstiltaket SAMTAK. Sakkyndighetsarbeidet går greit. Skolene har de seinere årene økt kompetanse innenfor området lese- og skrivevansker. Det arbeides nå med nye rutiner for tildeling av ressurser til spesialundervisning, og man ønsker å gjøre vedtak for 3 år av gangen for elever med stabile lærevansker eller funksjonsvansker. Målet er at ressursene kan legges ut til skolene tidlig. Slik vil man kunne optimalisere tilpasset undervisning og bruken av de voksnes kompetanse.

Rektorene uttrykker tilfredshet med samarbeidet med PP-tjenesten, og understreker at den faste kontaktdagen med PP-veileder til hver skole bør opprettholdes. Kontakten for en av skolene ligger nede nå pga vakanse i stillinger ved PPT.

Utdanningsdirektørens kommentar

Utdanningsdirektøren registrerer med tilfredhet at samarbeidet mellom Randaberg, Kvitsøy og Rennesøy går godt. Det synes å være enighet både på kommune- og skolenivå om at PP-tjenesten gjør et godt arbeid. Utdanningsdirektøren ser det som en utfordring at det legges til rette for å ha en bemanning med høy kompetanse og dessuten gode samarbeids- og styringslinjer mellom kommunenivået og PP-tjenesten.

FORVALTNING OG ØKONOMI

Møtet med ordfører, rådmann og skoleadministrasjon

Ordføreren understreket at det er omforent politisk satsning på opplæring og oppvekst.

Dagen før besøket vedtok kommunestyret å ruste opp alle tre skolene og bygge ut både Harestad og Grødem skole for å møte befolkningsøkningen fram til år 2010.

Skolesjefen er tilfreds med et godt ressursgrunnlag for skolene i Randaberg. Utfordringene nå er skolestruktur, nye skolebygg og rehabilitering.

Utdanningsdirektørens kommentar

Opplæringslova § 9-5 sier at "til vanlig bør det ikke skipast grunnskolar med meir enn 450 elevar". Vedtaket i kommunestyret vil gi elevtall opp mot 750 ved Harestad skole innen 2009. Utdanningsdirektøren vil peke på at dette blir en meget stor skole, og oppfordrer til en hensiktsmessig organisering slik som tenkt med avdelinger som utgjør "skoler i skolen". Uteområdene på Harestad er oppdelt, og dette vil gjøre det mulig å avdempe de uheldige sidene ved et elevtall av den størrelse som det legges opp til. Også en omorganisering av skoledagen vil kunne forebygge ulempene ved en så stor skole.

Utdanningsdirektøren merket seg også med interesse den omorganisering av kommuneadministrasjonen som det legges opp til. Utdanningsdirektøren er opptatt av at den skolefaglige kompetansen blir godt ivaretatt, og at en fra kommunalt nivå er aktiv når det gjelder å samordne og drive fram utviklingsarbeid på skolen. Planene om et åpent kontorlandskap for alle medarbeiderne i kommuneadministrasjonen er nyskapende, men vil neppe passe like godt for alle, for eksempel medarbeiderne i PP-tjenesten som skal ha konfidensielle elev- og foreldresamtaler. Behovet for skjermet plass forstår vi er tenkt ivaretatt av møterom som må bestilles i forkant. Dette kan bli en utfordring for hendelser som kommer brått på og som man må ha straks-møter om.

Vi registrerer skolesjefens vurdering av at skolene på områdene elevmedvirkning og prosjektarbeid har en utfordring. Dette er i samsvar med våre observasjoner under besøket. Utdanningsdirektøren slutter seg til at dette er viktige utviklingsområder, særlig for ungdomstrinnet.

Oppsummerende kommentarer

Utdanningsdirektøren registrerer at kommunen har satset mye på å skape et godt oppvekstmiljø for barn og unge. I denne satsningen inngår også rehabilitering og nybygg for ca. kr 70 mill. ved skolene i kommunen. Dette er en stor og positiv satsning. Det er videre av stor verdi for oppvekstmiljøet at en har fått til så godt samarbeid mellom hjem og skole, og fått engasjert de foresatte i utviklingen av skolen. På dette området utmerker Randaberg kommune seg i forhold til andre kommuner. Under besøket ble vi også orientert om flere andre spennende prosjekter som vil være med og stimulere kvalitetsutviklingen ved skolene.

Som nevnt innledningsvis, hadde skolesjefen forberedt besøket på en utmerket måte. Vi takker for en interessant dag og ønsker lykke til med den videre utviklingen av skolene i kommunen.

Stavanger 03.04.2001

Sigmund Sunnanå
utdanningsdirektør

Audun Gjerde
rådgiver

Else Merethe Strande
rådgiver

OVERSIKT OVER DOKUMENTASJON

1	Plan	Strategiplan for kvalitetsutvikling i grunnskolen 2000 – 2003 M/ Økonomiplan for kompetanseutvikling/opplæringsplan 2000
2	Plan	Virksomhetsplan for skoleetaten m/ oppdatert prosjektoversikt
3	Plan	Utviklingsplan for skolebygg 2000-2010 M/ saksutredninger HOL-sak 90/00 og 94/00 (17.01.01)
4	Handlingsplan	Revidert handlingsplan for voksenopplæringen (rev. våren 2000)
5	Hefte	Forslag til årsbudsjett 2001 og økonomiplan 2001-2004 Randaberg kommune m/ Skole- og barnehageetaten
6	Hefte	Forslag til årsbudsjett 2001 og økonomiplan 2001-2004 Tall delen M/Kommunestyrets vedtak
7	Hefte	Årsmelding 1999 – Randaberg kommune
8	Hefte	Årsmelding for skole- og barnehageetaten 1999
9	Hefte	OU-prosjekt i Randberg kommune
10	Hefte	Hjem / skole – samarbeid Harestad skole
11	Hefte	Informasjon om skolefritidsordningen i Randaberg M/ SFO vedtekter
12	Hefte	Kostnadsstrukturen i Randaberg musikk- og kulturskole
13	Plan	Plan for yrkes- og utdanningsveiledning 8 – 10 klasse, 2000 - 2003
14	Notat	Samarbeid mellom musikk- og kulturskole i Rennesøy, Sola og Randaberg
15	Hefte	Styring, organisering og drift av interkommunal PP-tjeneste
16	Hefte	Desentralisert økonomi- og personalansvar i Randabergskolen
17	Skriv	Redegjørelser 10.01.01 fra Randaberg kommune for spørsmål fra utdanningsdirektøren i brev av 20.12.00 Sentrale tema og problemstillinger
18	Notat	Opplegg for hele besøket 23.01.01 Program for besøket på Harestad skole
19	Notat	Til elever og foresatte – Yrkesorientering i 10 klasse 2000/2001
20	Hefte	Velkommen til skolen i Randaberg
21	Notat	Sammenliknende statistikk (GSI) for grunnskoleopplæringen i Randaberg
22	Hefte	Mål og strategier 1998 – 2010 Randaberg kommune
23	Notat	Arbeid med T-timer/tilpassa hjelp Harestad skole 2000/2001
24	K-Sak 001/01	Særutskrift av møtebok for kommunestyret, sak 001/01 Skolebruksplan – 2001 - 2010